

REIP. AC ECCLESIAE RIGENSIS

ANTISTITES,

Utriusq; Lumina atq; Columina,

Quin imo

Aures quascunq; doctas,

ut

DE HENRICI IV.
MAGNI GALLIARUM
REGIS PARRICIDIO,

Nobilem & Ornatissimos Juvenes,

HENRICUM VESTRINGIUM,

RIGA, ET

OTTONEM SEHLMANNUM,

NITOVIA LIVONOS,

Ad XXII. Junii horam IX. matutinam,

In Lycei nostri Acroaterio,

Verba facturos pronò excipiant affectu,
demissè ac officiosè invitat

M. HENNINGUS WITTE,

ELOQ. ET HIST. P.P.

RIGÆ, Typis Bessemeserianis.

Am iñanes sub humana facie nonnunquam reperiuntur belluæ, quæ eò usque procedere audent vesaniæ, ut ritè etiam electorum existant Principum suorum percussores longè crudelissimi. Utrum verò id brutæ solummodo peragant rationis impetu; an sacro potius Furiarum œstrò excitati, in æquilibrio vacillat animus, utrinque nutans. Quid enim atrocius, majorique stupore percipiendum, quàm si cruentas Regi inferant manus cives sacramentò eifidelitatis obstricti? Quid turpius unquam & detestabilius, quàm si privati parricidæ gladius Patre privet Patriam? Non deest tamen sæpe horrendi hujus flagitii color sive prætextus, à pessimis pessimè fictus atq; formatus. Tyranni se haud diutius ferre posse sævitiam, clamosâ voce contendunt. Bona quippe subditorum, pressò parta sudore, pro unius duntaxat libidine, multis eripi, eaq; non, ut decet, publicæ devoveri salutis, sed in Principis luxum consumi, intolerandum prorsus arbitrantur. Inde impotentia, furor, ambitus, mox factio surgit & cædes impia. Verùm enim verò quis, quæso, potestatem largitus est impotentibus imperantem, licet morosum, iniquum, ferocem, judicio petere, vel penitus interimere? Quis jus concessit in caput sævire augustum & inviolabile? Attrectatio, furtum, rapina privatorum unicè damna exprimunt; at cum verenda Principum Majestas tentatur modò, sacrilegium audit nefandum scelusque ultimum. Quid si prorsus tollatur? Quid si intemeratus eorum sanguis profundendo profanetur? Vindicabit sanè, qui sceptrà solus confert mortalibus, eademq; quando & ubicunq; libuerit, aufert & confringit. Supremus quippe rerum omnium Arbiter, immensâ, quâ pollet, sapientiâ, & inexplorabili voluntate, auctis jam in orbe homi-

hominibus, & ad societatem naturali instinctu ductis, ordinem instituit, capite illis ac gubernatore appositò. Vicarios suæ Majestatis in terra conspicuos constituit aliquos, qui juberent; cæteris verò parendi munus imposuit. Divinam proinde tentant potentiam, quotquot Magistratum, cœlò dimissum, aggrediuntur, eundemq; iniquissimæ libidini suæ immolant. Detestamur equidem, si barbarâ sæviat feritate eminentis Domini axioma decoratus, neglectaq; virtutis semitâ, in vitiorum transeat diverticula; populo tamen interficere talem haud erit integrum. Absit, ut novus reviviscat Tarquinius, & violentissima Virginibus stupra inferat; absit, ut procedat nostrò iterum ævò alter quasi Nero, urbiumque delectetur incendiis; absit, ut imperet denuò Vespasianus, & rapacissimum quemq; ad ampliora spontè promoveat officia; subditorum nihilominus nemo, fidei ac obsequii immemor, in sanctissimum imperantis caput conjurare debet. Quam diu itaque Princeps Reip. assidet clavo, summaque rerum gubernat, nec suo renunciat imperio, nec ab ipso DEO, vel Ejus jussu aut Fatis, deponitur, tam diu oportet quoque subjectum impetuosas ab eo manus abstinere. Eleganter non minus quàm verè alicubi Tacitus, Politicorum ille smaragdus: Ferenda, inquit, Regum ingenia, neque usui crebræ mutationes. Solicitis equidem votis boni semper Principes optandi, qualescunque verò, haud aliter ac sterilitas, hiems, cæteraque naturæ mala, tolerandi, non tollendi, ferendi, non ferendi unquam. Negari nequit, quibusdam initio liberum fuisse gentibus, hunc vel illum sibi Regem eligere, vel id penitus intermittere; at non peræquè semel ac unanimi consensu electum pro lubitu repudiare, folioque dejicere. Virgini nupturæ integrum esse solet arbitrium; uxor, sive rumpendi vinculi conjugalis, sive imperandi marito, sive eundem

dem abdicandi, nullam retinet potestatem. Tam ægrè, semel quæ placuerunt, revocantur. Sæpe quod primum ex voluntatis directione pendeat, necessitatis post factum sortitur effectum. Imperator Valentinianus de assumendo regiminis socio, à militum Romanorum agmine compellatus, regiò planè ac egregiò reposuit spiritu: Ut me ad imperium eligeretis, in vestra situm erat potestate: At verò, postquam me jam elegistis, quod petitis, in meo jam est arbitrio, non vestro. Vobis, tanquam subditis, competit parere, mihi autem, quæ facienda sunt, præscribere. Quid? quod si plebi plerumque male sanæ ac inconstanti impunè liceret in superiores insurgere, quos Reges, etiam optimos, pro Tyrannis petulanter jugularent? Quoties fastu vel odio fascium prætextum fingerent, quò scelus suum obducerent, regnantesque è vita abducerent? Verùm quò successu, experientia, veritatis magistra, in hunc usq; diem satis superq; edocuit. Severas namq; justissimi Numinis animadversiones neutiq; effugiunt, qui in viros principes tam graviter delinqvunt. Percussorum Julij Cæsaris, attestante Svetoniò, neq; triennio quisquam superstes, neq; suâ morte defunctus est. Damnati omnes, alius casu periit, pars naufragiò, pars prælio, nonnulli semet eòdem illò pugione, quò violaverant Cæsarem, interemerunt. Plura eaq; certissima divinæ Nemesis indicia Historicorum passim produnt Annales, quæ heic enumerare singula necessum non est. Duo in primis exempla perquam tragica nostrum vidit seculum, quæ ut immensâ flagitiorum atrocitate prorsus sunt stupenda; sic omni posterorum tradi memoriæ oppidò digna. Horum unum in Anglia, alterum in Gallia contigit. Ante triginta nempe, & quod excurrit, annos, magnæ Britannia Rex, CAROLUS I. STUARTUS, Londini injustissimè non magis

gis quàm sceleratissimè, à populo suo, vel militibus potius, sanguinario sistebatur iudicio. Ibi cum nec ad objecta responderet, nec iudices illos, qui iudicandi sibi potestatem arrogarent, agnosceret, in ferale eheu! pectus producebatur, mox spectante populo, admirante universò terrarum orbe, à duobus, & quidem larvatis, hictoribus (horreo dicere) securi percutiebatur. Sic innocenti sanguine suo, quam armis non poterat, regie Majestatis auctoritatem tutatus est. Harum fax & tuba turbarum Oliverius exitit Cromwellus, qui per totam vitam majori conatu nihil egit, quàm ut alius videretur, alius esset, sui semper dissimillimus. Libertatis dici voluit defensor, cum supplantator esset severissimus, pacis cupidissimus, cum minimis favillis circa regnum orientibus oleum semper pro aqua suffunderet, religiosissimus, cum divinum cultum inter Dominatus instrumenta connumeraret, Regiique nominis contemptor, cum sub turpi Protectoris schemate plus quàm regie imperaret. Quin imo nobilissimum extinguere regnum, aliquot regiam stirpe ac, ut cum Poeta loquar, Jove natos proscribere, superiorè Parlamenti domum abrogare, adeoque unò quasi ictu omnia Britannorum fundamenta evertere neququam erubuit. Verùm circulus ille æternus, cujus centrum ubique, circumferentia nusquam, cuncta justis dum intuetur oculis ac punit, Regicidii hujus osorem se comprobavit ac ultorem, siquidem ab exilio revocatum regni heredem avito reddidit throno, nec diu superesse atque florere parricidas permisit. Cui non æquè cognitum? Qvis famam, dudum mundi angulos implente, non percepit, quid, in ipsa Parisiorum urbe, ævi hujus annò decimò, quarto & decimo Maji die, à perditissimo Engolismensi Alastore, Francisco Ravailaco, fuerit peractum? Magni ille animi Principem raræque virtutis, HENRICUM QUARTUM, Gallie & Navarre Regem, in summa omnium

omnium lætitia, inter gratulantium certamina, rhedâ vectū
geminatō ad cor illatō cultri ictu confecit, suorumqve ocu-
lis repentē eripuit. Non unum hactenus simplicemqve,
malorum occursum, sed multiplicēs è gehenna Furias Eu-
menidesqve Regi huic fortissimo suscitavit Cerberus, quæ
tam per se, quàm pedibus manibusqve rabidorum homi-
num, interitum illius venarentur. Factum id inde credi-
tur, quod Rex Borboniæ stirpis in Reformata educatus do-
ctrina, Papæ suspectus semper ac formidabilis fuerit. Ete-
nim jam antecessoris sui HENRICI III. tempore, qui & ipse,
per extremæ impietatis cultorem, Jacobum Clementem,
minimè clementē, tectū cucullō sicariū, venenatō confosus
cultellō miserrimè cecidit, teterrimum illud, & quantū Gal-
lia sustinuit unquam, sacerrimum Ligæ monstrū se exeruit.
Abominabilis & portentosa hæc bestia, sub speciosissimo
Religionis boniqve publici nomine, non ut serpentes olim
Indici, Pliniō auctore, solidos cervos taurosq;, sed totas uti-
qve provincias & populos integros abligurivit. Et quamvis
nefaria ista conjuratio felicitate atq; sapientiâ HENRICI IV.
ad incitas redacta, & penitus dissipata videretur; tamen,
quod interdum in pestilentia contingere solet, ut etiam exu-
viæ ægrotorum, venenō afflatæ, longo tempore post creent
periculum; ita Ligæ purgamenta tam diligenter everri-
haud potuerunt, quin turbam Gallorum bene magnam de-
nuō corripent. Ex quibus, argutis dubio procul Jesuita-
rum technis ac hypothesis inductus, ad committendum
ingens parricidium Ravallacus ferocissimè prorupit, Re-
gemq; curru Parisios obambulantem, contemplandi appa-
ratus causâ, quô Reginam pridie coronatam exciperet, præ-
cipiti insultu petiit, vulneravit, occidit. Sicarius mox ap-
prehensus, carceri durissimè mancipatus, exquisitis primū
tormentis per singulos artus excarnificatus, qua-
driju-

drijugis deinde divulgusæqvīs, sine ullo pænitentiaæ signo,
 execrandum ac detestabilem exhalavit spiritum. De hac
 perquam immani & inaudita propè laniena ac regicidio
 historiam dignam omninò credidi, quâ, amplius diducta,
 in solemni Musarum æde à plurimis audiretur. Com-
 mendavi ergo non adeò pridem prædictis Juvenibus, ut,
 pro laudabili ingenii felicitate, duas consignarent oratio-
 nes, quarum altera Regem, ejusdemque lacrumabile de-
 pingeret fatum; altera verò parricidam, & quid pro tur-
 pissimo labore pretii seu supplicii obtinuerit, concisè ex-
 hiberet. Interest quippe Reipublicæ, ut, sicuti præmia in
 bene meritos nunquam non conferenda; sic & pænas, fla-
 gitiorum gravitati maximè congruas, ubivis & hodie lo-
 corum sustinendas esse, iterum iterumque proponatur.
 Vix autem aliò commodiori Patronorum inescari aures
 posse illicitò atque pabulò Declamaturi nostri putârunt, ni-
 si ab hujuscemodi momenti themate applausum sibi capta-
 rent. Quocirca Magnificos urbis hujus Rectores, Ecclesiæ
 Doctores plurimùm Reverendos, imo quoscunque alios,
 qui præclarum bonorum virorum nomen tuentur, literisq;
 impensè favent, eâ, quâ par est, observantiâ, eò, quò decet,
 amore rogamus, ut diserentes spectabili & amicâ præsentia
 ornare & animare ne graventur. Id si à Vestra æqvitate
 ac benevolentia impetraverimus, multùm Vos egregiarum
 artium studiis velificari sentiemus, prædicabimus, & ut qui-
 mus, ad memoriam conservabimus. Valete, Amplissimi
 Phrontisterii nostri Curatores, benignissimi pariter opel-
 larum nostrarum Censores, & si commodum est, frequen-
 ter ad dictas prolusiones Gymnasticas, sub nundina-
 rum panegyri, confluite. P. P. Rigæ Livonum
 die XVIII. Junii, Annò recuperatæ salutis

CIO. IOC. XXCII.

⚡⚡⚡)o(⚡⚡⚡